

BOEKAANKONDIGINGEN

Marijke M. Nauta & Else C. Vellinga, 1995. Atlas van Nederlandse paddestoelen. Uitgeverij Balkema, Postbus 1675, 3000 BR Rotterdam. 352 pags, div. tekstfiguren, 15 kleurenplaten. Prijs f 85,- (ledenprijs f 65,-).

Deze Atlas verscheen zeer recent. In een volgende Coolia zal er een boekbespreking aan gewijd worden. Zie ook de achterkaft van deze Coolia.

BOEKBESPREKINGEN

Roy Watling, 1995. *Children and Toxic Fungi: The essential guide to fungal poisoning in children*. Royal Bot. Garden Edinburgh. 54 pp. ISBN 1 872291 16 3. Bestellen: 20A Inverleith Row, Edinburgh EH3 5LR, Scotland, UK. Prijs £ 10.- (excl. porto en verzendingskosten).

Het boekje is gedrukt op stevig, dik papier in een ringbandje. Het is gemaakt omdat de helft van de paddestoelvergiftigingen betrekking heeft op kinderen. Ook is gebleken dat er dan andere soorten in het spel zijn dan bij vergiftigingsgevallen bij volwassenen. Kinderen selecteren volgens andere criteria (mooie kleur, gelijkenis met snoep of andere lekkere dingen) dan volwassenen. Bovendien "verzamelen" zij niet voor een maaltijd op daarvoor geschikte lokaties maar stoppen voornamelijk soorten uit stadstuinen of parken in hun mond. De giftigheid van rauw gegeten paddestoelen is vaak groter dan die van gekookte! Ter wille van de geschrokken ouder of medicus zijn daarom een aantal dicht bij huis voorkomende soorten in 35 kleurenfoto's en 117 tekeningen afgebeeld en ingedeeld in 8 categorieën, van onschadelijk tot dodelijk giftig.

Van alle relevante soorten worden kenmerken, medische gegevens, behandelmethoden, alsmede mycologische, chemische en medische literatuur vermeld. Ter geruststelling wordt ruim aandacht gegeven aan onschadelijke soorten die binnen bereik van kinderen kunnen groeien. Naast de giftige *Agaricus xanthodermus* wordt bijvoorbeeld ook de eetbare *A. bisporus* behandeld. Naast de giftige *Scleroderma citrinum* worden o.a. de jongste stadia van ontwikkeling van *Amanita*'s en *Phallus impudicus* afgebeeld, omdat die er voor de leek op kunnen lijken. Maar een aantal klassieke giftige soorten als *Amanita phalloides*, allerlei *Cortinarius* - en *Inocybe*-soorten worden alleen in het overzicht vermeld, dat naar gespecialiseerdere literatuur verwijst, omdat ze buiten bereik van de doelgroep groeien. De soortkeuze is aanvaardbaar, ook al omdat de schrijver zich moest beperken tot een voor leken nog hanteerbaar overzicht. Bij de hallucinogene soorten (categorie 5) had naast *Panaeolus foenicisii* en *Psilocybe semilanceata* misschien een plaatsje moeten worden ingeruimd voor de in het stedelijk gebied - althans in Nederland - oprukkende bewoners van houtsnipperpaadjes, zoals bv. *Psilocybe caerulea*, die "bij ons om de hoek" bij honderden groeit op houtsnippers nabij een speelweide met klimrekken en schommels. Maar de schrijver, zich bewust van deze beperking, bindt de gebruiker op het hart dat hij bij twijfel een deskundige moet inschakelen.

En de slotopmerking van de inleiding is ook een behartigenswaardige: "Parents, having seen a child eat a fungus, often induce imaginary fungal poisoning from the distress they cause. Try to remain calm". Het boekje is in de NMV bibliotheek aanwezig.

Huib van der Aa

C. Bas, Th.W. Kuyper, M.E. Noordeloos & E.C. Vellinga (eds), 1995. *Flora agaricina neerlandica 3*. Balkema, Rotterdam / Brookfield. 183 pags, talloze figuren. Prijs voor NMV-leden f 96,-- (gebonden), f 56,-- (gebrocheerd).

Het lang verwachte, derde deel van de *Flora agaricina neerlandica* is nu beschikbaar, waarin een hele serie belangrijke geslachten (39 stuks) van de familie Tricholomataceae is opgenomen. De volgende tribus worden in hun geheel behandeld: Clitocybeae, Laccariaeae, Collybieae, Marasmiaceae, Resupinateae, Pannellae, Pseudohiathuleae, Macrocystidiaceae, Rhodoteae en Biannulariaceae, terwijl van de Mycenaceae slechts een deel is opgenomen (*Mycena* komt in een volgend deel). De tribus Hygrocybeae is met de behandeling van het geslacht *Dermoloma* nu compleet.

Een groot aantal auteurs heeft aan dit deel meegewerkt, namelijk Arnolds, Bas, Elborne, Kuyper, Noordeloos, Termorshuizen en Vellinga. *Clitocybe* met 34 soorten (door Kuyper behandeld) en *Marasmius* met 24 soorten (Noordeloos) zijn de twee meest soortenrijke geslachten. Niet alle behandelde soorten komen in Nederland voor, maar ik neem aan dat ze als potentiële leden van de Nederlandse 'funga' (mycoflora) worden beschouwd. Dat lijkt me echter wat optimistisch voor *Catathelasma imperiale*. Nieuwe combinaties en nieuwe soorten zijn opgenomen, met de toevoeging dat deze elders nog geldig worden gepubliceerd. Bas beschrijft twee nieuwe *Pseudobaeospora*-soorten, de enige twee soorten die uit Nederland bekend zijn. Een sleutel tot alle Nooroeuropese soorten zou welkom zijn geweest, maar komt hopelijk wel in Persoonia. Kuyper merkt op dat leden van de familie Hygrophoraceae(!) niet bekend zijn van hout. Dit kan voor Europa misschien wel opgaan, maar in andere delen van de wereld worden *Hygrocybe*-soorten wel degelijk op hout aangetroffen, hoewel ze waarschijnlijk niet als houtafbrekers beschouwd kunnen worden. Er zijn aanzienlijke verschillen in naamgeving tussen het tweede deel van de Nordic Macromycetes (N.M. 2) (Hansen & Knudsen, 1992) en F.a.n. 3. Zo heet de Schijnridder-met-de-lila-steel *Lepista personata* (Fr.: Fr.) Cooke in N.M. 2 en *L. saeva* (Fr.) P.D. Orton in F.a.n. 3. Deze nomenclatorische problemen blijven het leven van de niet-ingewijde moeilijk maken.

Een zeer welkome verandering ten opzichte van de eerdere delen is de index, die nu per epitheton gerangschikt is. De lemma's staan nu elk op een eigen regel en dat maakt het gebruik een stuk eenvoudiger.

Ik zou nog aan allerlei andere details aandacht kunnen besteden, maar ik sluit af met te zeggen dat dit goed uitgevoerde boek uw aandacht ten volle verdient. Naar deel vier kijk ik nu al uit!

Ook dit floradeel is in de verenigingsbibliotheek opgenomen.

Thomas Læssøe, Kopenhagen (vertaling E.C. Vellinga)

J. van Brummelen, 1995. *A world-monograph of the genus Pseudombrophila (Pezizales, Ascomycotina)*. Libri Botanici 14. IHW-Verlag, Eching. Prijs: DM 98. 117 pag., 33 tekstfig., 8 kleurenplaten en 17 zwart-wit. Dit boek is ook te koop bij Chiel Noordeloos, Rijksherbarium te Leiden, tel. nr. 071-5273500.

Het geslacht *Pseudombrophila* wordt gekenmerkt door komvormige tot schijfvormige, meestal roodbruinachtige vruchtlichamen van 0,5 mm tot bijna 3 cm, die aan de buitenzijde in

meerdere of mindere mate voorzien zijn van aangedrukte haren. De soorten groeien vaak op mest.

Deze wereldmonografie omvat behalve het genus *Pseudombrophila* Boud. ook het genus *Fimaria* Velen., voorheen afgescheiden van *Pseudombrophila* op grond van verschillen in de haren op de buitenzijde. Deze twee genera bleken, na uitvoerige studie, toch tot hetzelfde genus te behoren.

Het boek begint met een 17 pagina's tellende inleiding, waarin de geschiedenis van het geslacht *Pseudombrophila* en de synoniemen *Fimaria*, *Nannfeldtiella* en *Svrcekomyces* uiteen wordt gezet, een verantwoording wordt gegeven van de gebruikte methoden, en de kenmerken binnen het genus kort worden besproken. Het taxonomische gedeelte bevat een beschrijving van het genus, een sleutel tot de twee secties *Pseudombrophila* en *Nannfeldtiella*, en per sectie een sleutel tot de soorten. In totaal worden er 28 soorten behandeld, waarbij per soort een uitgebreide beschrijving met aandacht voor de standplaats en verspreiding, minimaal enige habitustekeningen en tekeningen van de sporen en een korte discussie over de taxonomie en de herkenbaarheid wordt gegeven. Bijzonder prettig is de uitgebreide citering van het bestudeerde materiaal. Achterin het boek zijn van de meeste soorten zwart-witfoto's van de dwarsdoorsneden gegeven, waarop de structuren zichtbaar zijn. Als Appendix worden de onzekere of niet tot het genus behorende soorten kort behandeld.

Aan deze revisie is veel gedegen werk voorafgegaan, resulterend in een mooi uitgevoerd boekwerk. De prijs is echter nogal hoog. De soorten van dit genus zijn vaak erg zeldzaam, en een aantal zijn alleen bekend van hun typelocatie. Van de 28 soorten komen er 6 in Nederland voor. Het boekje is desondanks een aanrader voor hen die geïnteresseerd zijn in (operculate) Ascomyceten.

Marijke Nauta

UIT DE TIJDSCHRIFTEN

Samenstelling H.A. van der Aa

Canadian Journal of Botany 72 (1994), niet aanwezig in de N.M.V.-bibliotheek maar wel in verschillende instituutsbibliotheken, waaronder het CBS. In deze jaargang: 1812-1824, staat een artikel door Redhead et al.: "*Squamanita contortipes*, the Rosetta Stone of a mycoparasitic agaric genus". *Squamanita contortipes* werd gevonden op het Olympisch schiereiland, Washington (V.S.), parasiterend op misvormde vruchtlichamen van *Galerina cerina*. De auteurs concluderen dat de "protocarpic tubers" in feite resten zijn van de geparasiteerde vruchtlichamen en zij nemen aan dat alle *Squamanita*-soorten mycoparasieten zijn. Zij geven een lijst van alle beschreven *Squamanita*-soorten met de bijbehorende geparasiteerde soorten, waarbij overigens de "waardpaddestoel" van onze *S. odorata* nog onbekend is. Verder geven zij een nieuwe beschrijving van het geslacht en een sleutel tot alle beschreven soorten.

Documents mycologiques 25, 97, Juin 1995 (ontv. juni 1995). In dit nummer bijdragen over *Phaeogalera oedipus* door Guillaume Eyssartier, *Xylaria oxyacanthae* (met kleurenfoto), door Paul Leroy en Jean-Louis Surault en *Marasmius caesioides* (met kleurenfoto), door M. Bon en J. L. Siquier. Laatstgenoemde soort was tot nu toe alleen uit Argentinië en Pakistan bekend maar is nu voor het eerst in Europa (Mallorca) gevonden. Voorts een verslag van de